

Motion till riksdagen 2012/13:Sk310

av Lars Elinderson (M)

Skatt på pensionssparande m.m.

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn av reglerna för skatt på pensionssparande.

Motivering

I Sverige har det länge funnits särskilda skatteregler för privat pensionssparande. Reglerna innebär att avsättningar till privat pensionssparande inom vissa ramar är avdragsgilla vid inkomstbeskattningen. Avdragsbeloppet är gemensamt för sparande i pensionsförsäkring och individuellt pensionssparande.

Genom pensionssparavdraget erbjuder skattesystemet en laglig möjlighet att skjuta fram beskattningen av inkomster i tiden. Syftet med reglerna har varit att underlätta för enskilda att bygga upp ett privat sparande. Skattereglerna bygger på samma principer som det allmänna pensionssystemet och tjänste- och avtalspensioner.

Under början av 1970-talet uppmärksammade den dåvarande regeringen att skattereglerna också användes för andra syften såsom inkomstutjämning och skatteplanering. Av detta skäl kom avdragsrätten för pensionssparande att begränsas beloppsmässigt. I samband med att avdragsrätten för pensionssparande begränsades förtydligade den dåvarande regeringen att pensionerings-syftet var ett villkor för avdragsrätt.

År 1994 infördes systemet för individuellt pensionssparande (IPS), vilket innebar att skattereglerna för pensionsförsäkringar utvidgades till att även gälla bundet pensionssparande utan försäkringsinslag. Motivet för att utvidga pensionssparavdraget på detta sätt var att öka utbudet av och förbättra konkurrensen mellan olika sparformer (samt mellan försäkringsbolag och andra typer av sparinstitut). Det antogs även att förutsättningarna för ett ökat totalt sparande skulle förbättras.

Fel! Okänt namn på

Fram till och med 1994 var det tillåtet att göra avdrag för pensionssparande med ett basbelopp eller med 10 procent av inkomsten mellan 10 och 20 basbelopp om det beloppet blev högre. Anställda som saknade pensionsrätt i anställning och aktiva näringsidkare hade möjlighet att göra ytterligare avdrag. År 1995 begränsades avdragsrätten från ett helt till ett halvt basbelopp som en del av finansieringen av Sveriges EU-medlemskap. Även det högre inkomstberoende avdraget halverades från 10 till 5 procent av inkomsten upp till 20 basbelopp. Avdragsmöjligheterna för anställda utan pensionsrätt och näringsidkare förändrades inte.

Från och med inkomståret 2008 begränsas avdraget för pensionssparande ytterligare till högst 12 000 kronor per år oavsett inkomst. Avdragsmöjligheterna för näringsidkare och andra som helt saknar rätt till tjänstepension förändrades dock inte.

Inte avdragsgillt sparande – utan sparande med uppskjuten skatt

Möjligheten att göra avsättningar till privat pensionssparande inom vissa ramar är inte ett avdragsgillt pensionssparande. Det är ett pensionssparande med uppskjuten skatt. För flertalet är det inte heller ett lönsamt sparande.

Åtta av tio som pensionssparar betalar inte statlig skatt och majoriteten av dem är kvinnor. De får alltså ett avdrag som är lika stort som dagens kommunalskatt. Den dag pengarna betalas ut beskattas de med den kommunalskatt som gäller då. Förutsättningen för att sparandet ska vara lönsamt är att avkastningen på sparandet är större än personens löneökning under de återstående förvärvsåren – eller att kommunalskatten är lägre när pensionen tas ut än den var när premien betalades in.

Det finns inte någon officiell redovisning av de ackumulerade pensions-sparavdragen. Den enda information som finns är uppgifter om det årliga pensionssparavdraget samt utbetalningar av privata pensioner. Däremot har Finansdepartementet med hjälp av mikrosimulering konstruerat en beräkningsmodell för det ackumulerade pensionssparandet mellan 1980 och 2000. För 2000 uppskattades det ackumulerade privata avdragsgilla pensionssparandet på detta sätt till totalt 315 miljarder kronor. I samband med de senaste ändringarna av pensionssparavdraget har även Skatteverket uppskattat den skattefordran som ligger i det privata pensionssparandet och tjänstepensions-sparandet till ca 890 miljarder kronor. Enligt Riksrevisionens bedömning kan cirka 25 procent (eller cirka 220 miljarder kronor) av denna skattefordran kunna hänföras till privat pensionssparande.

Bra för den enskilde – och det allmänna.

Det är bra både för den enskilde och för samhället att vi sparar till den tid då vi inte längre arbetar. Det ligger därför i det allmännas intresse att stödja enskilt pensionssparande. Det nuvarande systemet för uppskjuten inkomst-

Fel! Okänt namn på

skatt på pensionssparande är dock osäkert och i de flesta fall olönsamt för den enskilde – och därtill osäkert för staten.

Ett möjligt sätt att lösa frågan är att utforma särskilda regler för pensions-sparande inom ramen för kapitalbeskattningen – istället för inkomstbeskattningen. Ett sådant system skulle exempelvis kunna innebära att man får avdrag motsvarande den procentsats som kapitalskatten uppgår till – och på motsvarande sätt betalar skatt enligt reglerna för kapitalskatt den dag pensionen tas ut. Den stora fördelen med ett sådant system är att den enskilde därmed inte tar någon skatterisk. Ett sådant system skulle kunna kombineras med att avkastningsskatten på kapitalförsäkringar förändras, så att pengar som inte utbetalas före en given ålder (t ex 65 eller 67 år) beskattas lägre än pengar som är inte är bundna. Detta bör ges regeringen tillkänna.

Stockholm den 25 september 2012

Lars Elinderson (M)